

Sygn. akt IV U 548/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

14 lutego 2024 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Górny

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 lutego 2024 roku w Sieradzu

odwołania J. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł.

z 20 listopada 2023 r. nr (...)

w sprawie J. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł.

o wysokość emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję i zobowiązuje organ rentowy do przeliczenia emerytury docelowej J. Z. począwszy od 19 kwietnia 2023 roku.

Sygn. akt IV U 548/23

UZASADNIENIE

Decyzją z 20.11.2023r., znak: (...), ZUS przeliczył J. Z. emeryturę od 1.11.2023r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Nie podziеляjąc treści decyzji, J. Z. złożył odwołanie, wnosząc o wyrównanie emerytury od dnia złożenia wniosku o świadczenie, a nie od 1.11.2023r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. Z., ur. (...)

W dniu 23.03.2023r., w/w złożył w ZUS wniosek o emeryturę (wniosek z załącznikami/akta ZUS).

Decyzją z 26.04.2023r., ZUS z urzędu ponownie ustalił J. Z. kapitał początkowy na 1.01.1999r. Do obliczenia pw kp oraz obliczenia wwpw pw przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1.01.1987 – 31.12.1996; wwpw wyniósł 58,76%. Do ustalenia kp nie uwzględniono okresów urlopów bezpłatnych, okresu od 22.11.1996 – 21.11.1997, gdyż nie został wystarczająco udokumentowany oraz od 22.02.1997 – 23.11.1997 – rozbieżności w okresach pobieranych zasiłków dla bezrobotnych. W decyzji wskazano,

że w złożonych przez wnioskodawcę zaświadczeniach z PUP o czasookresach pobierania zasiłku dla bezrobotnych, występują rozbieżności w okresach pobierania zasiłków. Podano, że ZUS ponownie ustali kapitał początkowy, jeśli w terminie 30 dni od otrzymania decyzji wnioskodawca przedłoży zaświadczenie o okresie i kwotach pobieranych zasiłków dla bezrobotnych w latach 1996 – 1997 (decyzja z 26.04.2023r./akta ZUS).

Decyzją z 28.04.2023r., ZUS przyznał J. Z. emeryturę od 19.04.2023r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego; wysokość świadczenia wyniosła 1872,52zł. (decyzja/akta ZUS).

W dniu 9.11.2023r., odwołujący złożył w ZUS wniosek o ponowne obliczenie świadczenia, przedkładając zaświadczenie wystawione przez Powiatowy Urząd Pracy z 8.11.2023r. (wniosek z załącznikiem/akta ZUS).

Decyzją z 20.11.2023r., znak: (...), ZUS przeliczył J. Z. emeryturę od 1.11.2023r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek; wysokość świadczenia wyniosła 1977,14zł. (decyzja/akta ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed organem rentowym.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art.133 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2023r., 1251 j.t.), w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust.3.

Z kolei, ust. 1 pkt 2 w/w przepisu, zastrzega możliwość wstecznego wypłacania świadczeń wyłącznie w przypadku jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była ocena, czy w świetle art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalno – rentowej oraz orzecznictwa Sądu Najwyższego, postępowanie organu rentowego, którego konsekwencją było wydanie decyzji z 20.11.2023r., mieści się w pojęciu błędu organu rentowego.

Przepis art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy znajduje zastosowanie między innymi w przypadku, gdy ubezpieczony występuje z ponownym wnioskiem o rozpatrzenie sprawy w sytuacji, gdy decyzja odmawiająca przyznania mu prawa do świadczenia lub przyznająca niższe świadczenia była następstwem popełnionego przez organ rentowy błędu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zawarte w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy określenie "błąd organu rentowego" obejmuje sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny można uznać wszelkie zaniedbania tego organu, każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów. Oznacza to, że przedmiotowe pojęcie obejmuje również niedopełnienie obowiązku działania z urzędu na korzyść osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2017 r., I UK 359/16).

Błędem organu rentowego będzie każda okoliczność nieleżąca po stronie ubezpieczonego, która doprowadziła do wadliwej decyzji, np. brak profesjonalizmu urzędników, niewłaściwa interpretacja, niejasność sformułowań przepisów, błędna wykładnia, pomyłki pracodawców w zaświadczeniach (por. wyrok SN z 19.2.2002r., II UKN 116/01; wyrok SA w Białymstoku z 9.9.1998 r., III AUa 374/98; wyrok SA w Gdańsku z 20.6.1995 r., III AUr 549/95 oraz wyrok SA w Katowicach z 9.6.2010 r., III AUa 3917/09). Tym samym, przez błąd organu rentowego należy rozumieć każdą

obiektywną wadliwość decyzji, skutkującą niewłaściwym ustaleniem uprawnień ubezpieczonego, której powstanie nie było rezultatem działania lub zaniechania świadczeniobiorcy, a można je powiązać z działaniami lub zaniechaniami, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. Mowa tu więc o sytuacji, gdy organ rentowy miał podstawy do wydania prawidłowego rozstrzygnięcia, ale z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił, w szczególności z powodu pomyłki, zaniedbania lub celowego działania. Nie chodzi tu natomiast o sytuacje, gdy organ rentowy nie miał możliwości lub powodów, by podjąć działania, które mogłyby doprowadzić do wydania prawidłowej decyzji, w szczególności wówczas, gdy wydanie obiektywnie wadliwej decyzji było rezultatem działania świadczeniobiorcy lub innego podmiotu (por. R. Babińska, Pojęcie i rodzaje błędu organu rentowego lub odwoławczego, PiP 2005, z. 12, s. 50-51; W. Ostaszewski (w:) B. Gudowska, K. Ślęzak (red.), Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Emerytury pomostowe, Warszawa 2013, s. 801-803; S. Płażek, Błąd organu rentowego lub odwoławczego w sprawach o świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego pracowników i ich rodzin, Palestra 1985, nr 29/6, s. 19-22).

W orzecznictwie wskazuje się wiele przykładów błędu organu rentowego, w tym w szczególności w kontekście art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy. Błędem jest: 1) naruszenie przez organ rentowy obowiązku udzielania informacji, wskazówek i wyjaśnień w zakresie dotyczącym warunków i dowodów wymaganych do ustalania świadczeń (zob. wyroki SN z: 20.2.2018 r., II UK 704/16; wyrok 19.1.2017r., I UK 17/16; 2) niedopełnienie przez organ rentowy obowiązku działania z urzędu na korzyść osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych (zob. wyrok SA w Poznaniu z 11.1.2018 r., III AUa 991/17; wyrok SN z 26.10.2016 r., III UK 5/16); 3) niepoinformowanie ubezpieczonego o możliwości przeliczenia świadczenia i dowodach potrzebnych w tym celu (zob. wyrok SA w Białymstoku z 28.11.2017 r., III AUa 338/17); 4) wstrzymanie wypłaty świadczenia bez wydania decyzji (zob. wyrok SA w Katowicach z 22.4.2010 r., III AUa 3238/09).

W uchwale SN z 26.11.1997r. (III ZP 40/97), podjętej na gruncie art. 101 ust. 1 pkt 2 ustawy z 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, Sąd uznał, że błąd w rozumieniu ustawy emerytalno-rentowej jest błędem co do okoliczności. Oznacza wadliwość decyzji organu rentowego, jej obiektywną błędność. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych nie klasyfikują błędów. Nie różnicują ich, nie wartościują, nie hierarchizują. Każdy więc błąd organu rentowego niezależnie od jego rodzaju, źródeł, stopnia zawinienia uzasadnia wypłatę świadczenia w sposób określony w art. 101 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy (aktualnie art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej). W konkurencji dwóch dóbr - ochrony Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i ochrony ubezpieczonych - pierwszeństwo trzeba przyznać tym drugim. Nie może być na nich przenoszone ryzyko niekompetentnego funkcjonowania organów władzy państwowej.

W przedmiotowej sprawie, ubezpieczony nabył prawo do emerytury od osiągnięcia wieku emerytalnego, tj. od 19.04.2023r. W ocenie Sądu, przeliczenie przez ZUS decyzją z 20.11.2023r. emerytury wnioskodawcy od 1.11.2023r., było błędem organu rentowego. Organ rentowy ustalając odwołującemu ponownie kapitał początkowy decyzją z 26.04.2023r., po dostrzeżeniu rozbieżności w złożonych zaświadczeniach dot. czasookresów pobierania przez wnioskodawcę zasiłków dla bezrobotnych, był zobowiązany do wyjaśnienia w PUP tych rozbieżności i przyznania wnioskodawcy emerytury docelowej w prawidłowej wysokości, czego nie uczynił. Zdaniem Sądu przyznanie J. Z. niższego świadczenia od osiągnięcia wieku emerytalnego, było następstwem błędu organu rentowego, co skutkuje przyznaniem prawa do przeliczenia emerytury docelowej począwszy od 19.04.2023r.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał organ rentowy do przeliczenia emerytury docelowej J. Z. począwszy od 19.04.2023r.